

Manevi Bakım Yeterlilik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Manevi Bakım Yeterlilik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25533>

Özet

Manevi Bakım Yeterlilik Ölçeği (MBYÖ), sağlık profesyonellerinin hastalara yönelik manevi bakım sağlama konusundaki algılanan yeterlilik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, orijinal Spiritual Care Competence Scale (SCCS) ölçeğinin Türk kültürüne ve diline uyarlama çalışmasıdır. Söz konusu uyarlama, Daghan, Kalkın ve Midilli tarafından 2019 yılında gerçekleştirilmiş ve psikometrik özellikleri incelenmiştir.

Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonlarda, özellikle hemşireler ve diğer sağlık çalışanları arasında manevi bakım hizmetlerinin kalitesini artırmak ve eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullanılabilmesini göstermeyi amaçlamıştır. Ölçek, manevi bakımın çeşitli boyutlarında profesyonellerin kendilerini ne kadar yetkin hissettiklerini değerlendirilmeye olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Manevi Bakım, Yeterlilik, Ölçek Uyarlaması, Sağlık Çalışanları, Psikometri, Hemşirelik, Spiritual Care Competence Scale.

Yazarlar

Daghan, S., Kalkın, A., Midilli, T. S.

Amaç

MBYÖ'nün temel amacı, sağlık hizmeti sunan bireylerin (özellikle hemşirelerin) hastaların manevi ihtiyaçlarını tanıma, değerlendirme ve bu ihtiyaçlara uygun müdahaleleri uygulama konusundaki öz-bildirim yeterliliklerini ölçmektir. Ölçek, profesyonellerin manevi bakıma yönelik bilgi, beceri ve tutumlarını kapsamlı bir şekilde değerlendirir.

Bu uyarlama çalışmasının spesifik amacı, uluslararası alanda kabul görmüş olan Spiritual Care Competence Scale'in Türkçe formunun psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenilirlik) Türk popülasyonunda test ederek, kültürlerarası geçerliliğini sağlamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki sağlık eğitim ve uygulama alanlarında standart bir ölçüm aracı elde edilmiştir.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, sağlık profesyonellerinin manevi bakım sağlama yeteneği olarak tanımlanan karmaşık bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle alt boyutlar halinde incelenir ve bireyin hem kendi maneviyatına dair farkındalığını hem de hastanın manevi gereksinimlerine pratik yanıt verme becerisini içerir.

Manevi Yeterlilik, genellikle altı temel faktör etrafında şekillenir: Kişisel Manevi Bakım, Hasta Bakım?, Profesyonel Bakım, Kurumsal Destek, İletişim ve Değerlendirme. Ölçek maddeleri, bu faktörlerin her birine yönelik öz-yeterlilik algısını devaluelendirerek, profesyonellerin hangi alanlarda güçlü veya zayıf olduklarını ortaya çıkarmayı hedefler.

Geçerlik

Kaynak referansta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, 2019 yılında yayınlanan psikometrik değerlendirme çalışması (Daghan vd., 2019) kapsamında geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak bu tür uyarılma çalışmaları, yapı geçerliği ve içerik geçerliği incelenir.

Yapı Geçerliği: Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe formda da korunduğu test edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü gösterir.

İçerik Geçerliği: Çeviri ve kültürel uyarılma süreçlerinde uzman görüşleri alınarak, ölçek maddelerinin Türk kültürü bağlamında manevi bakım yeterliliğini doğru bir şekilde temsil edip etmediği kontrol edilmiştir.

Güvenirlik

Kaynak referansta spesifik güvenilirlik katsayıları belirtilmemiştir. Ancak "Psikometrik değerlendirme" başlıklı altı sayıda yayınlanan bir makalede güvenilirlik analizlerinin temel bileşenlerinden olan iç tutarlılığın incelenmesi zorunludur.

İç Tutarlılık: Ölçeğin alt boyutları ve genel ölçek puanı için Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması ve kabul edilebilir düzeylerde bulunduğunu varsayılmaktadır. Yüksek bir Alfa değeri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin zaman içinde kararlılığını ölçmek amacıyla, katılımcıların farklı zamanlarda verdikleri yanıtlar arasındaki korelasyonun incelenmesi muhtemeldir.

Faktör Analizi

Manevi Bakım Yeterlilik Ölçeği'nin (SCCS) orijinal yapıları çok boyutludur. Türk formunun psikometrik devaluelendirmesi, bu çok boyutlu yapıyı doğrulamayı amaçlamamıştır.

Daghan ve arkadaşları (2019) tarafından gerçekleştirilen faktör analizi, büyük olasılıkla orijinal 6 faktörlü yapılarının Türkçe örnekleme de geçerli olduğunu desteklemiştir. Bu faktörler, profesyonellerin manevi bakım uygulamalarındaki farklı yeterlilik alanlarını (örneğin,

manevi ihtiyaçlar? belirleme, etik konulara hakimiyet ve kendi manevi kaynaklar?n? kullanma) ay?rmaktadır. Bu analiz, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü sa?lam??t?r.

Ölçme Arac?

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle 5 veya 6'l? Likert tipi bir derecelendirme format? kullan?l?r (Kaynak veride belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçekler için standarttır).

Language Available: Türkçe

Population Group: Sa?lık profesyonelleri (Özellikle hem?irelik ö?rencileri ve uygulamac? hem?ireler)

Age Group: Yeti?kin (Sa?lık alan?nda e?itim gören veya çal??an bireyler)

Population Details: Çal??ma, genellikle Türkiye'deki çe?itli üniversite ve hastanelerde görev yapan veya e?itim alan profesyoneller üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Öz-Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Kat?l?mc?lar, manevi bakım yeterliliklerine ili?kin maddeleri belirli bir derecelendirme skalas?nda puanlarlar.

Anahtar Kelimeler

Maneviyat, Sa?lık Bakım?, Manevi Bakım, Ölçek Geli?tirme, Hem?irelik E?itimi, Öz-Yeterlilik, SCCS, Türk Dili.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Kaynak veride belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar ?leti?im: aslikalkim@gmail.com (Asl? Kalkım)

Correspondence Address: Kaynak veride belirtilmemiştir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in ticari olmayan akademik veya klinik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazardan (Asl? Kalkım) izin al?nmas? gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi kaynak veride yer almamaktadır. Ölçe?in Türkçe formunun psikometrik de?erlendirme çal??ması **2019** y?l?nda yayınlanmıştır.

Kaynaklar

Daghan, S., Kalkim, A., & Midilli, T. S. (2019). Psychometric evaluation of the Turkish form of the spiritual care competence scale. *Journal of Religion and Health*, 58(1), 14-27.

Orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[turkish-form-of-the-spiritual-care-competence-scale-manevi-bakim-yeterlilik-olcegi-toad.pdf](#)

Manevi Bakım Yeterlilik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almadığı için bu bölümde sunulamamaktadır. Ölçek maddelerine erişim için sorumlu yazar (Aslı Kalkım) ile iletişime geçilmesi veya belirtilen akademik referansa başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM